

Saksutgreiing:

VESTLANDSRÅDET OG FRAMTIDA

Sakshandsamarar: Dagfinn Aasen, sekretariatsleiar 2018

Vedlegg:

1. Vestlandsrådet og framtida, notat 16.05.2018
 2. Politisk plattform for Vestlandsrådet
 3. Vedtekter for Vestlandsrådet
-

1 Innleiing og bakgrunn for saka

I Arbeidsutvalets møte 25. januar 2018 (under punktet Eventuelt), foreslo Solveig Ege Tengedal at det til Vestlandsrådets møte i juni 2018 skulle bli lagt fram «ei sak om framtidig samarbeid i Vestlandsrådet, mellom anna sett i lys av regionreforma». Dette fekk tilslutning i Arbeidsutvalet. Det låg i dette forslaget at ein skulle vurdere

- kva det vil vere fornuftig å samarbeide om i dei nærast åra
- at ein utviklar ein politikk eller agenda som utfordrar oss i vestlandsregionen
- at ein ser utfordringane i relasjon til nasjonal politikk

Sekretariatsleiar utarbeidde deretter eit notat – kalla «Vestlandsrådet og framtida», datert 16. mai 2018 – som eit grunnlag for framtidige diskusjonar og vedtak.

Vestlandsrådet var deretter innom denne saka to gonger i 2018.

Først i møtet 8.juni 2018, med følgende behandling:

«Innstilling:

- 1 Vestlandsrådet tek notatet «Vestlandsrådet og framtida» til vitande.
- 2 Vestlandsrådet har følgende kommentarar/endringsforslag/signal som skal takast omsyn til i den vidare prosessen:
 - ...
- 3 Vestlandsrådet ber om at det vert lagt fram sak om «Vestlandsrådet og framtida» til rådets møte 1. november 2018.

Vestlandsrådets behandling:

Saka vart drøfta, og oppsummeres i følgende punkt:

Om saksfelt/interessefelt for Vestlandsrådet:

- Det er eit gunstig tidspunkt å drøfte framtida for Vestlandsrådet (VR) på no, i forkant av endringar som følgje av regionreformen

- VR har vore eit nyttig organ for fylkeskommunane; det er store felles utfordringar. Difor vil ein også ha bruk for VR i framtida
- Det er behov for å «stramme opp» rådet – det er ein fare for at ein kan engasjere seg i for mykje
- Viktig å fokusere på veg, tunnelar, rassikring, ferjer, reiseliv og ikkje minst: finansiering av drifts- og investeringskostnadane (dvs. rammevilkåra)
- Sette fokus på saker og saksområde som vi krev gjennomslag for hjå sentrale styresmakter

Om Vestlandsrådet som organ/organisasjon:

- Må gjennomgå representasjonen i VR, utgreie aktuelle ulike/alternative organisasjonsmodellar
- Vurdere innflytelse, makt og økonomi, når ein no skal gå frå 4 fylkeskommunar til 3 regionar
- Skal vere likeverdige partar
- Må evaluere og eventuelt stramme opp samarbeidsplattformen og andre styringsdokument
- Navnedebatten er ferdig
- Prøve å lage ein god og «ny» start
- VR må ikkje bli for introvert og for opptatt av seg sjølv
- Økonomiske bidrag inn: etter innbyggartal? Ein fast andel i botnen og resten etter folketal? Dagens totaløkonomi i rådet truleg passe stor
- VR skal vere eit påverknadsorgan når ein møter motstand «frå andre sida av fjella»
- Vere eit tydeleg talerøyr

Vestlandsrådets vedtak:

Samrøystes som innstillinga. Hovedtrekka frå drøftingane skal følgje saka og utviklast i den vidare saksprosessen».

Arbeidsutvalet behandla deretter saka i møte 22. august 2018 og vedtok følgande: *Regionreformen og nye oppgåver til fylkeskommunane/regionane vil kunne få stor betydning for arbeidet i Vestlandsrådet. Før ein tek stilling til kva Vestlandsrådet skal vere i framtida, og kva saker ein skal arbeide med, må ein vente på oppgåvemeldinga som skal kome i oktober 2018. Arbeidsutvalet reknar med at det blir arrangert høyringsmøter om oppgåvemeldinga, og Vestlandsrådet må i så fall melde seg på som deltakar. Dette inneber at framdrifta i sak 4/2018 om «Vestlandsrådet og framtida» bør endrast, slik at saka blir drøfta i Vestlandsrådets møte 1. november, men ikkje sluttbehandla da.*

Saka vart difor lagt fram for Vestlandsrådet i 1. november utan forslag til vedtak:

«Tilråding:

Fylkesrådmannen legg saka fram utan tilråding på noverande tidspunkt.

Vestlandsrådets vedtak:

Vestlandsrådet held fram som felles organ for vestlandsfylka.

Eiga sak om innhald, organisering og arbeidsplan for Vestlandsrådet blir å legge fram til behandling i første møte i 2019».

Det er der vi er no.

2 Vedlegg

- 1 Notat datert 16. mai 2018: «Vestlandsrådet og framtida».
- 2 Politisk plattform for Vestlandsrådet
- 3 Vedtekter

3 Saksutgreiing

Etter Vestlandsrådets møte i Molde 8. juni vart administrasjonane i dei fire fylkeskommunane oppfordra til å ta tak i dette og kome med synspunkt og forslag når det gjeld Vestlandsrådet som organ, og kva rådet bør engasjere seg meir eller mindre i. Responseren må kunne seiast å vere mager, og gjenspeglar vel arbeidssituasjonen i fylkeskommunane i ei periode av året som gjerne er meir prega av eigne budsjett- og økonomiplanprosessar enn situasjonen for Vestlandsrådet.

Frå dei politiske innspelane som er kome er det serleg grunn til å merke seg følgjande når det gjeld framtidige saks- og interessefelt for Vestlandsrådet:

- 1 Vestlandsrådet har vore eit nyttig organ for fylkeskommunane og må halde fram som felles samarbeidsorgan
- 2 Sjølv med endringar som følgje av regionreformen (frå 4 fylkeskommunar til 3 regionar) skal rådet halde fram
- 3 Skal Vestlandsrådet bli det effektive organet ein ser for seg må arbeidet og engasjementet i Vestlandsrådet spissast, i den forstand at det må vurderast nøye kva rådet skal engasjere seg i – i nokon grad «back to basis»
- 4 Vestlandsrådet må bli eit organ sentrale styresmakter lyttar til

Om organiseringa av Vestlandsrådet som organ synes dei viktigaste punkta å vere:

- 5 Det blir tre samarbeidspartar, men økonomien i rådet må oppretthaldast på dagens nivå for å kunne arbeide effektivt
- 6 Dei tre partane skal vere likeverdige med omsyn til innflytelse
- 7 Gjeldande styringsdokument for rådet skal gjennomgås/evaluerast
- 8 Rådet skal vere tydeleg i sine budskap og påverke viktige prosessar og saker for Vestlandet

Kommentarar og forslag (frå sekretariatsleiaren i 2018) knytta til overnevnte 8 punkt:

- Ad.1 og 2: Ut frå gitte signal er det å slå fast at Vestlandsrådet skal halde fram som felles organ for dagens fylkeskommunar, og frå 1.1.2020 for regionane Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal.
- Ad. 3: Her er det vel grunn til å legge vekt på kva som spesielt skal prioriterast, utan nødvendigvis å seie noko om at spesielle saksfelt skal kuttast ut – det kan jo kome konkrete saker innan «nedprioriterte» sektorar som Vestlandsrådet likevel ser seg tent med å uttale seg om. Uansett, ut frå politiske signal i 2018, framstår følgande 3-4 områder som serleg viktige for Vestlandsrådet i åra som kjem:
- Alt som har med samferdsel å gjere; utbygging og drift av fylkesvegar, tunnellar, rassikring, ferjer, ferjekaier, vedlikehald av alt dette og derfor sikring av statlege rammeoverføringar. Vere pådrivar for statlege vegprosjekt (t.d. E39) og statlege fergesamband, m.v.
 - Alt som har med marin forsøpling å gjere; Vestlandet har ei svært utsatt kystline, mange fjordar – fleire med verdsarvstatus – og dette forpliktar: Arbeide for å påverke nasjonalt og internasjonalt lov- og regelverk, engasjere seg i relevante internasjonale organisasjonar, kontakt og møter med sentrale styresmakter for å drøfte utfordringar, ressursbehov og roller på ulike samfunnsnivå. Og ikkje minst: initiere og delta i konkrete tiltak.
 - Alt som har med cruisetrafikk og reiseliv å gjere, og dette gjeld også reiseliv meir generelt, gjennom det vedtatte scenarioprojektet for Vestlandet). Dette prosjektet er under arbeid og vil bli rapportert om seinare. Vestlandsrådet har vedtatt ein eigen cruisestrategi som inneheld mange konkrete tiltak, og rådet plussa på enda fleire tiltak i si behandling (sak 17/2018). Det er også nasjonale føringar og mål på dette området, og det blir viktig at Vestlandsrådet samarbeider aktivt med statlege styresmakter for å redusere skadeverknader knytta til cruisetrafikken, i form av forurensing av fjordar (også verdsarvfjordar), luftforureining i fjordane, problem knytta til cruisehamnene, m.v. Dette inneber også å stille sterkare krav til cruiserederia om utsleppsfriske skip. Det er ingen menneskerett å kome inn i fjordane og forurense desse. For verdsarvfjordane gjeld det og å hindre at andre tiltak som kan skade verdsarvstatusen blir iverksett (t.d. kraftutbygging, gjengroing, o.l.).

Det er og grunn til å minne om dette:

I møte 25. oktober 2017 behandla Vestlandsrådet i sak 20/17 «Ny stortingsmelding om kultur 2019. Strategi for felles innspel frå Vestlandsrådet». Med 15 mot 5 stemmer (Rogalandsbenken stemte i mot) vedtok Vestlandsrådet følgande i vedtakets punkt 3:

«3 Vestlandsrådet ønskjer generelt at kulturfeltet får ein tydelegare plass på rådet sitt sakskart framover, og ser på sams innspel til den nasjonale kulturmeldinga som ein god inngang for å få fram fleire relevante problemstillingar og saker der det er klare fellesinteresser i landsdelen».

Det har vore få innspel/saker om kultur i 2018, men dette kan – om Vestlandsrådet vil – ta seg opp i 2019. Vestlandsrådet vil få nærare informasjon om dette i møtet 15. februar 2019.

Ad. 4: Skal rådet fylle denne ambisjonen må det vere høg fagleg kvalitet på dei sakene rådet fremmar, og det er det i dag. Det tilseier også at arbeidsformene i rådet sine møter kan hende bør dreiest meir i retning av prosessar og politikkkutforming, i tillegg til å ta stilling til det rådet får seg forelagt. Skal dette fungere må råda sine møter innrettast noko annsleis, og kan hende må Arbeidsutvalet få ei meir aktiv rolle enn i dag.

Ad. 5 og 6: Vestlandsrådet har gjeve uttrykk for at økonomien bør ligge på om lag dagens nivå også i framtida, d.v.s. 2 mill. kr. Vidare at regionane skal vere likeverdige med omsyn til innflytelse. Dette kan tilseie følgande alternative fordelingsmåtar:

a. Fordeling på regionane frå 1.1.2020: Rogaland og Møre og Romsdal: ½ mill.kr. kvar, Vestland 1 mill.kr.

b. Fordeling 1/3 på kvar av regionane, dvs.ca. 666000 kr. på kvar

Det vil nok kunne oppfattast som urimeleg om Rogaland og Møre og Romsdal skal få meirutgifter som følgje av etableringa av «Vestland», og alternativ a synes difor å vere nærliggande.

Representasjon i rådet er eit viktig tema. I dag er det fem representantar frå kvar av fylkeskommunane. Når «Vestland» trer i kreft, melder spørsmålet seg: kor mange representantar skal Vestland ha? Blir det 10, kan den eine regionen stemme ned dei to andre, og det synes ikkje å vere rett. Eit kompromiss vil kunne vere 7 eller 8, og rådet bes ta stilling til dette.

Ad. 7: Det er naturleg at Rogaland fylkeskommune, som skal leie Vestlandsrådet i 2019, dreg i gang ein prosess når det gjeld evaluering og oppdatering av styringsdokumenta.

Ad. 8: At Vestlandsrådet skal bli eit tydelegare talerøyr vil innebere fleire ting, men kanskje serleg følgande:

- at saksutgreiingar og vedtak blir formulert enda meir i klartekst enn i dag, med poengterte forslag til vedtak, og at det administrative apparatet som jobbar opp mot Vestlandsrådet (fagmiljøa/arbeidsgruppene, m.v.) blir gjennomgått m.o.t. arbeidsformer, koordinering og samspel

- at Vestlandsrådet blir endå meir offensiv når det gjeld løpande kontakt og samarbeid med statlege styresmakter (Stortinget,

departementa, direktorata), lokale stortingsrepresentantar, organisasjonar, m.v

Framlegg til vedtak:

- 1 Vestlandsrådet skal halde fram som felles organ for dagens fire fylkeskommunar, og frå 1.1.2020 for regionane Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal.
- 2 Vestlandsrådet prioriterer følgende saksområder som serleg viktige for samarbeidet framover:
 - Samferdsel
 - Marin forsøpling
 - Cruise og Reiseliv (Scenarioprojektet)
 - Internasjonale engasjement som underbygger punkta ovanfor
- 3 Årleg budsjett for Vestlandsrådet skal vere minimum 2 mill.kr. fordelt slik:
 - 2019: ½ mill. kr. på kvar fylkeskommune
 - Frå 2020:

Regionen Vestland:	1 mill.kr.
Regionen Rogaland:	½ mill.kr.
Regionen Møre og Romsdal:	½ mill.kr.
- 4 Regionen Vestland blir representert med 7 representantar i Vestlandsrådet frå 1.1.2020.
- 5 Styringsdokumenta for Vestlandsrådet skal gjennomgås i løpet av første halvår 2019. Dette inneber også at administrative ordningar knytta til Vestlandsrådet blir gjennomgått. Rogaland fylkeskommune, som leier Vestlandsrådet i 2019, bes legge opp prosessar for dette, og legge fram sak i junimøtet.

6

Håkon Schwalb
kst fylkesrådmann

Arne Hope
sekretariatsleiar

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.